

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen, Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 17. september 2025

JOURNAL NR.
RA-2025-3200503-46

SAGSBEHANDLER: JLT/

Resultatet af statsadvokaternes gennemgang af politikredsenes retningslinjer for henlæggelse og påtaleopgivelse af sager

1. Indledning

På baggrund af den rejste kritik i medierne i slutningen af januar 2025 om henlæggelser og utilstrækkelig efterforskning af straffesager i politiet blev det besluttet, at statsadvokaterne skulle iværksætte en tilsynsundersøgelse, der havde til formål at undersøge politiets og anklagemyndighedens praksis for henlæggelse af sager om personfarlig kriminalitet. Tilsynsundersøgelsen blev oversendt til Folketingets Retsudvalg den 30. juni 2025.

Justitsministeriet anmodede endvidere ved e-mail af 1. april 2025 Rigsadvokaten om at sikre, at der skete en gennemgang af alle actioncards, retningslinjer mv. med kriterier for henlæggelser og slutning af straffesager.

Rigsadvokaten anmodede samme dag landets politikredse og NSK om at gennemgå alle gældende retningslinjer, vejledninger, actioncards, instrukser mv. med kriterier for slutning af sager, dvs. henlæggelse og påtaleopgivelse af sager, samt at gennemgå bemyndigelser og eventuelt andet materiale, hvor der var sket delegation af kompetence fra anklagemyndigheden til politiet.

Endvidere blev politikredsene og NSK anmodet om at indsende alle identificerede og gennemgåede retningslinjer samt en redegørelse om resultaterne af gennemgangen til de respektive statsadvokater.

Statsadvokaterne har foretaget en gennemgang af politikredsenes redegørelser og retningslinjer og har på den baggrund fremsendt en samlet redegørelse om resultaterne af gennemgangen til Rigsadvokaten. Statsadvokaternes redegørelse er vedlagt som bilag.

Rigsadvokaten skal indledningsvis bemærke, at politiet og anklagemyndigheden har til opgave at sikre en effektiv efterforskning af forbrydelser og gennemførelse af strafforfølgningen på et objektivt og sagligt grundlag. Straffesagsbehandlingen skal desuden ske på en professionel måde, så man som borger har tillid til, at politiet og anklagemyndigheden behandler ens sag sagligt, og så borgerne oplever en ensartet behandling på tværs af landet.

Med henblik på at sikre en ensartet ramme for sagsbehandlingen har Rigsadvokaten i Rigsadvokatmeddelelsen fastsat retningslinjer for behandlingen af straffesager på forskellige områder, herunder retningslinjer for kvalitet og legalitet i straffesagsbehandlingen.

Herudover er der i de enkelte politikredse fastsat en række lokale retningslinjer, som bl.a. skal støtte politiets og anklagemyndighedens sagsbehandling og sikre ensartethed i opgaveløsningen.

Når der udarbejdes lokale retningslinjer, kan det bl.a. skyldes behovet for at kunne implementere ny og kompleks lovgivning og administrative forskrifter mv. på en effektiv måde, ligesom der løbende kan være behov for at sikre, at sagsbehandlingen er prioriteret og effektiv ud fra de tilgængelige ressourcer i embedet. Lokale retningslinjer vil desuden kunne fastsætte procedurer for straffesagsbehandlingen, herunder kompetencefordelingen, retningslinjer for kontrol og opfølgning samt retningslinjer for dokumentation og afrapportering. Retningslinjer er samtidig med til at understøtte politidirektørenes kvalitets- og legalitetssikring i politikredsene samt statsadvokaternes samlede faglige ledelse og tilsyn med politikredsene. Lokale retningslinjer søges derfor ofte udarbejdet i et klart og enkelt sprog, så mange medarbejdere på tværs af forskellige fagligheder kan navigere ens i opgaveløsningen. Medarbejdere i politiet og anklagemyndigheden arbejder samtidig til daglig i myndigheder, der som en central del af opgaven træffer afgørelser over for borgerne. At sagsbehandlingen skal være saglig og objektiv med konkrete og individuelle vurderinger er derfor givet.

2. Statsadvokaternes redegørelse om gennemgangen af politikredsenes retningslinjer mv.

Statsadvokaterne har oplyst over for Rigsadvokaten, at de samlet set har gennemgået ca. 400 retningslinjer på tværs af landet, og at statsadvokaterne på den baggrund vurderer, at politikredsenes retningslinjer mv. generelt er inden for rammerne af gældende ret, herunder retsplejeloven og retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Kvalitet og legalitet i straffesagsbehandlingen.

Det fremgår af statsadvokaternes redegørelse, at der i politikredsene dog er fundet eksempler på retningslinjer, der enten ikke fuldt ud er i overensstemmelse med rammerne i retsplejeloven eller retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen, eller som følge af deres formulering kan give anledning til tvivl. Det drejer sig bl.a. om materielle retningslinjer for, hvordan en sag skal behandles, retningslinjer for delegation af afgørelseskompetence samt retningslinjer, der giver anledning til tvivl om anvendelsen i praksis. Det fremgår også, at politikredsene i visse tilfælde har angivet beløbsgrænser som et parameter for vurderingen af, om visse sagstyper kan henlægges efter retsplejeloven. I den forbindelse fremgår det ikke altid klart, om der er tale om retningslinjer om kompetencefordeling mellem politiet og anklagemyndigheden, eller om der er tale om retningslinjer vedrørende den materielle behandling af sagen. Hertil kommer, at formatet for retningslinjerne varierer meget for så vidt angår udformning, dokumenternes mere eller mindre uformelle karakter samt godkendelsesniveau.

Statsadvokaterne vurderer, at eksemplerne ikke afspejler et generelt problem på tværs af politikredsene, men statsadvokaterne finder samtidig, at der på baggrund af gennemgangen er behov for at iværksætte generelle tiltag i relation til udformning af retningslinjer, herunder rammerne for bemyndigelse. Statsadvokaterne har endvidere oplyst, at politikredsenes egne gennemgange af retningslinjer i en række tilfælde har givet kredsene anledning til at ændre, præcisere, opdatere eller slette gældende retningslinjer.

Endelig har statsadvokaterne oplyst, at gennemgangen har givet anledning til, at statsadvokaterne har iværksat opfølgning over for nogle politikredse, herunder med anmodning om uddybning eller præcisering af indholdet i konkrete retningslinjer. Det fremgår i forlængelse heraf, at statsadvokaternes opfølgning på tidspunktet for oversendelse af redegørelsen til Rigsadvokaten endnu ikke er tilendebragt.

3. Rigsadvokatens overvejelser

Rigsadvokaten kan indledningsvis oplyse, at Rigsadvokaten har drøftet statsadvokaternes redegørelse med Rigspolitiet i lyset af, at ansvaret for at sikre, at sagsbehandlingen opfylder kvalitets- og legalitetskravene, i første række påhviler politiet. Rigspolitiet er enig med Rigsadvokaten i, at der er behov for opfølgningstiltag, jf. nærmere herom nedenfor.

Rigsadvokaten noterer sig, at statsadvokaternes gennemgang viser, at politikredsenes retningslinjer mv. generelt er inden for rammerne af gældende ret.

Rigsadvokaten bemærker samtidig, at der i politikredsene er fundet eksempler på retningslinjer, der ikke fuldt ud er i overensstemmelse med rammerne i retsplejeloven eller retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen, hvilket Rigsadvokaten selvsagt finder uhensigtsmæssigt. Allerede ved igangsættelsen af gennemgangen den 1. april 2025 anmodede Rigsadvokaten om, at såfremt der i

forbindelse med politikredsens gennemgang blev fundet sådanne retningslinjerne, skulle disse straks bringes i overensstemmelse med de gældende rammer. I forlængelse af statsadvokaternes fremsendelse af redegørelsen har Rigsadvokaten anmodet statsadvokaterne og politidirektørerne om at sikre, at opfølgning og udeståender i den henseende afsluttes straks. Rigsadvokaten lægger på den baggrund til grund, at dette er sket.

Rigsadvokaten finder, at statsadvokaternes gennemgang afspejler, at der ikke er et tilstrækkeligt overblik over, hvad der findes af lokalt fastsatte retningslinjer, og hvor de kan tilgås. Rigsadvokaten og Rigspolitiet er enige om, som anbefalet af statsadvokaterne, at der er behov for at iværksætte generelle tiltag med henblik på at sikre et ensartet format for retningslinjer, at retningslinjer kvalificeres, og at retningslinjer samles ét sted. Der skal i den forbindelse være fokus på, at det altid tydeligt skal fremgå af retningslinjerne, om der er tale om retningslinjer om kompetencefordeling mellem politiet og anklagemyndigheden, eller om der er tale om retningslinjer vedrørende den materielle behandling af sagen. Rigsadvokaten og Rigspolitiet vurderer i den forbindelse, at et naturligt led i kvalificeringen af retningslinjerne vil ske ved fastlæggelse af niveau for godkendelse.

Statsadvokaterne skal som led i det løbende tilsyn med straffesagsbehandlingen i politikredsene også have fokus på politikredsens lokale retningslinjer for henlæggelse og påtaleopgivelse af sager, herunder retningslinjer for delegation af afgørelseskompetence. Det følger således af Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Kvalitet og legalitet i straffesagsbehandlingen, at statsadvokaternes samlede faglige ledelse og tilsyn skal medvirke til at sikre, at der findes nødvendige retningslinjer for straffesagsbehandlingen, at retningslinjerne følges, og at sagerne behandles med den rette kvalitet og effektivitet. Et effektivt tilsyn forudsætter, at der er et tilstrækkeligt overblik over, hvad der findes af lokalt fastsatte retningslinjer.

Det fremgår ligeledes af meddelelsesafsnittet, at statsadvokaterne kan inddrages og bør orienteres ved udformningen af retningslinjer for sagsbehandlingen, opfølgningen på fejl og rapporteringen på sagsområder, der f.eks. er omfattet af centrale indberetningsordninger, og hvor der derfor er behov for at ensarte bl.a. indhentningen af oplysninger. Også en sådan inddragelse kræver tilstrækkeligt overblik.

Et bedre overblik vil således både styrke statsadvokaternes mulighed for at føre et effektivt tilsyn og understøtte fornøden inddragelse af statsadvokaterne i udformningen af retningslinjer. Det er endvidere Rigsadvokatens vurdering, at der i hvert fald i en periode er behov for et styrket tilsyn.

Særligt for så vidt angår statsadvokaternes omtale af beløbsgrænser er Rigsadvokaten enig med statsadvokaterne i, at værdien af sagens genstand ud fra en ressourcemæssig betragtning kan indgå som et parameter i vurderingen af sagen, men at det selvsagt forudsættes, at der altid foretages en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder. Rigsadvokaten finder derfor,

at det er mest hensigtsmæssigt, at lokale retningslinjer ikke angiver og anvender terminologien *beløbsgrænser*, idet det fejlagtigt kan give det indtryk, at en sag kan henlægges alene under henvisning til beløbets størrelse.

4. Tiltag

På baggrund af statsadvokaternes redegørelse finder Rigsadvokaten, at der er behov for at iværksætte en række opfølgningstiltag.

Rigsadvokaten vil sammen med Rigspolitiet foranledige, at følgende tiltag iværksættes:

1. Rigsadvokaten og Rigspolitiet vil inden årets udgang foranledige, at der med udgangspunkt i Rigspolitiets eksisterende retningslinjer for politiets dokumenttyper fastlægges fælles rammer for formatet for politiets og anklagemyndighedens lokale retningslinjer, godkendelsesniveau, samt at dokumenterne gøres tilgængelige ét sted i politikredsene. Rigsadvokaten vil i den forbindelse foretage en gennemgang af Rigsadvokatmeddelelsen og justere afsnittet om Kvalitet og legalitet i straffesagsbehandlingen med henblik på at tydeliggøre de rammer, der gælder for behandlingen af straffesager og retningslinjerne for delegation af afgørelseskompetence. Rigsadvokatmeddelelsen vil samtidig blive opdateret med de fælles rammer for udarbejdelse af lokale retningslinjer. Rigspolitiet vil ligeledes opdatere de nationale retningslinjer for politiets udstedelse af vejledninger, actioncards mv.
2. Rigsadvokaten og Rigspolitiet vil sikre fælles kommunikation til politikredsene om de fælles rammer for formatet for politiets og anklagemyndighedens lokale retningslinjer, godkendelsesniveau, samt at dokumenterne gøres tilgængelige ét sted i politikredsene. Denne kommunikation vil bl.a. indebære fælles møder for at udbrede kendskabet til og arbejdet med de fælles rammer.
3. Politidirektørerne skal sikre, at alle lokale identificerede retningslinjer vedrørende kriterier for henlæggelser og slutning af straffesager inden udgangen af 1. kvartal 2026 gøres tilgængelige ét sted i politikredsene og ensrettes i overensstemmelse med de fælles rammer for lokale retningslinjer.
4. Statsadvokaterne skal i 2026 i deres tilsyn med straffesagsbehandlingen i politikredsene have skærpet fokus på politikredsenes udstedelse af nye lokale retningslinjer for henlæggelse og påtaleopgivelse af sager, herunder retningslinjer for delegation af afgørelseskompetence. Statsadvokaterne vil som en del af tilsynet foretage stikprøver af lokale retningslinjer på udvalgte områder. Statsadvokaterne skal endvidere sikre, at

politikredsene generelt er opmærksomme på at inddrage statsadvokaterne i udarbejdelsen af lokale retningslinjer, når det er relevant.

Rigsadvokaten vil sammen med Rigspolitiet følge implementeringen af de oven for nævnte tiltag tæt.

Med venlig hilsen

Jan Reckendorff
Rigsadvokat